

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2133

Vragen van de leden **Mei Li Vos** en **Hamer** (beiden PvdA) aan de Ministers van Economische Zaken en van Sociale Zaken en Werkgelegenheid over *de voorgenomen reorganisatie van de Nederlandse bezorgdienst van TNT Express* (ingezonden 9 april 2014)

Antwoord van Minister **Asscher** (Sociale Zaken en Werkgelegenheid) (ontvangen 4 juni 2014)

Vraag 1

Hebt u kennisgenomen van het voornemen van TNT Express om bij de Nederlandse bezorgdienst een flink aantal banen van chauffeurs en pakketbezorgers te schrappen?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Deelt u de mening dat het besluit van TNT Express om chauffeurs en pakketbezorgers in vaste dienst te vervangen door zzp'ers, in dit geval zogenaamde «onderaannemers», uiterst onwenselijk is en ingaat tegen de Aanpak Schijnconstructies en de door het kabinet genomen maatregelen om werknemers juist meer zekerheid te bieden? Zo ja, bent u bereid om TNT Express hierop aan te spreken? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 2

Als werknemers in vaste dienst worden vervangen door zzp'ers om op die manier de kosten te drukken, dan is dat uiterst onwenselijk. Zeker als er gebruik wordt gemaakt van schijnconstructies om onder bepaalde zaken, zoals ontslagbescherming en afdracht van loonbelasting en sociale premies, uit te komen is er sprake van een onwenselijke situatie. Uit contacten van ambtenaren van de Ministeries van Economische Zaken en Sociale Zaken en Werkgelegenheid met TNT Express, blijkt bij TNT Express sprake te zijn van een reorganisatie waarbij werkzaamheden mogelijk worden uitbesteed aan onderaannemers die deze werkzaamheden zullen laten verrichten door bij hen in dienst zijnde werknemers. Naar verluidt worden de

¹ <http://www.nu.nl/economie/3743852/tnt-bespreekt-reorganisatie-pakketdienst.html>

werkzaamheden niet uitbesteed aan zzp'ers, omdat dit niet past in het beleid van het bedrijf.

Er kunnen bedrijfseconomische redenen zijn waardoor een bedrijf tot een reorganisatie overgaat. Of dat het geval is, en of een voorgenomen ontslag in overeenstemming is met de daarvoor geldende regels, is ter beoordeling van het UWV als het voornemen aan het UWV wordt voorgelegd.

Vraag 3

Deelt u de mening dat de Belastingdienst in dit geval geen VAR-verklaring moet afgeven en dat de Belastingdienst ook geen afspraken met TNT Express moet maken over de «fiscale duiding» van deze «onderaannemers», waardoor geen VAR hoeft te worden aangevraagd?

Antwoord 3

De aanvraag van een VAR is een verzoek aan de Belastingdienst om een beschikking af te geven. Als de aanvraag volledig en voldoende duidelijk is wordt een VAR (een beschikking) afgegeven.

De Belastingdienst beoordeelt bij iedere VAR-aanvraag de feiten en omstandigheden zoals door de aanvrager gepresenteerd. De soort VAR die wordt afgegeven is daarop gebaseerd. Het is voor de Belastingdienst niet mogelijk om na te gaan of de VAR aanvraag wordt gedaan door een ex-werknemer die nu als opdrachtnemer voor zijn ex-werkgever gaat werken.

Belastingplichtigen en inhoudingsplichtigen kunnen ook middels vooroverleg met de inspecteur duidelijkheid krijgen over een voorgelegde casus. Dergelijk vooroverleg kan niet worden geweigerd, behoudens in die gevallen waarin het gaat om grensverkenning.

Vraag 4

Herinnert u zich de antwoorden op eerdere vragen over de arbeidsomstandigheden in de Nederlandse pakketdienstensector?²

Antwoord 4

In de door u genoemde antwoorden heb ik onder meer verwezen naar mijn brief van 5 februari 2013 (Kamerstukken II 2012/13, 25 883, nr. 217) waarin ik heb gereageerd op het SOMO rapport «Status: Bezorgd. Arbeidsomstandigheden in de Nederlandse pakketdienstensector». In essentie beschrijft het rapport problemen met de contractvormen en problemen met de arbeidsomstandigheden. In mijn brief heb ik aangegeven dat het beeld dat uit het rapport naar voren komt niet fraai is. Uit het rapport blijkt niet in welke mate de vermelde misstanden voorkomen. In mijn brief heb ik tevens een verkenning door de Inspectie SZW aangekondigd naar de mogelijke problemen rondom arbeidsomstandigheden bij de koeriersdiensten (zie ook het antwoord op vraag 5).

Vraag 5

Hoe kijkt u, gelet op dit besluit van TNT Express maar ook soortgelijke ontwikkelingen bij andere bedrijven zoals DPD, nu aan tegen de ontwikkelingen in de pakketdienstensector?

Antwoord 5

In mijn brief van 5 februari 2013 heb ik aangegeven de pakketdienstensector te betrekken bij de aanpak van schijnconstructies. De Inspectie SZW heeft het afgelopen jaar inmiddels een verkenning naar de arbeidsomstandigheden in de sector uitgevoerd. Een concrete aanpak naar aanleiding van de bevindingen uit deze verkenning wordt op dit moment gezien. In aanvulling hierop ben ik voornemens om de ontwikkelingen in de sector scherper in beeld te brengen, met name rondom beloningen en contractvormen. Hiervoor zal ik de komende tijd met de sector in gesprek gaan.

² Aangangsel Handelingen, vergaderjaar 2012–2013, nr. 1842

Vraag 6

Deelt u de mening dat in deze sector de constructie met «onderaannemers» een vorm van schijnzelfstandigheid is en leidt tot een race to the bottom op arbeidsvoorwaarden? Zo ja, welke maatregelen gaat u nemen om dit te stoppen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 6

Of sprake is van schijnzelfstandigheid hangt af van meerdere factoren. Er wordt onder meer gekeken naar het aantal opdrachtgevers, de tijd die in de werkzaamheden wordt gestoken, het ondernemersrisico en de gezagsverhouding. Indien werknemers door een werkgever worden ontslagen om vervolgens weer als zelfstandige onderaannemer te komen werken onder voorwaarden die door de voormalige werkgever worden opgelegd, dan kan er sprake zijn van schijnzelfstandigheid. Per geval zal het geheel aan feiten en omstandigheden moeten worden gewogen.

De aanpak van schijnzelfstandigheid is een belangrijk onderdeel van het actieplan «bestrijden van schijnconstructies» (bijlage bij Kamerstukken II 2012/13, 17 050, nr. 428). Verschillende ministeries werken aan maatregelen om schijnzelfstandigheid te bestrijden. Het Ministerie van Financiën werkt op dit moment aan een nieuwe VAR internetmodule waarin de VAR aanvraag een gedeelde verantwoordelijkheid wordt tussen opdrachtgever en opdrachtnemer (de zelfstandige). Het Ministerie van Veiligheid en Justitie werkt aan het programma Kwaliteit en Innovatie rechtspraak (KEI) waarmee de toegang tot de rechter wordt vereenvoudigd. Zelfstandigen die in de praktijk feitelijk werknemer zijn, kunnen straks makkelijker naar de rechter stappen om zich te beroepen op het rechtsvermoeden van het bestaan van een arbeidsovereenkomst.

Daarnaast heeft het kabinet recentelijk naar aanleiding van Kamervragen over zzp'ers in de zorg aangekondigd een Interdepartementaal Beleidsonderzoek (IBO) te starten naar zzp'ers. Vraag hierbij is of het instrumentarium, gelet op onder andere de problematiek van schijnzelfstandigheid, thans goed is ingericht.